

Egin dezagun otoitz Fukushiman pizina husten asma dezaten

Azaroan ekin behar diote TEPCOren langileek Fukushima Daiichiko 4. erreaktorearen erregai biltegia husteari. Lurrikarak birrindutako eraikinean bi urte eta erdiz goiti egoera tamalgarrian edukitako erregaiok leku seguruago batera eramateko lanak oso izango dira konplexu eta arrisku handikoak. Mundu osoak egon behar luke haiei so.

| PELLO ZUBIRIA KAMINO |

KATASTROFISMOAN ERORTZEA DA Fukushimaoen berri ematen ahalagintzen den kazetariaren arrisku bat. Bestea, eta okerragoa, TEPCO korporazioaren desinformazio operazioei alferkeriagatik oihartzun eginenez jardutea. Asmo ona ez da aski lan txukuna lortzeko.

Urriaren 26-27ko astebururako zikloi bi iragarri ziren Japonia inguruetan aldi berean, *Francisco* eta *Likema*. Inork gutxi egin zien jaramonik Europatik. Esajeratu egin zuten alerta piztu zutenek? Kontsolamendu tristea, justu egun beretan 7,6 graduko lurrikara gertatzea bertan. Apenas aipatu ere egin duten hemengo hedabide nagusiek, tarrean gurek.

Zer izango zen Euskal Herrian 7,6ko terremoto bat jazo balitz? Azken urteotako famatuena, 1967an Zuberoako Basaburua eta Biarnoko Baretose hondatu zituen, 5,5ekoa izan omen zen Richter eskalan. Lehendik aurrietan dagoen Fukushima Daiichiko zentrolean ez ote du eraginik izan 7,6ko batek?

Hamar egun lehenago, urriaren 15ean, *Wipha* tifoia astindu zituen Japoniako bazter asko, Izu Oshima uhartean eginez kalte handienak. Haren berri aurretiaz eman duten kazetariak ez dute katastrofismorik egin. Fukushima ez du haizeak gehiago birrindu, baina berandu-

go, asteak pasa ahala, hedabide nagusiek letra xehegoetan azaldu dute euriteek eragin dutela kutsadura gehiago itsasoratzea, tankeek gainez eginda. Hamabost egunen buruan, soilik istripu nuklearraren jarraipen zehatza egiten saiatzen direnek jakin dute luiziak ere gertatu zirela zentrolean.

Egunokaz, azaroan, Fukushima zentral nuklearra sartzen da aro bereziki arriskutsuan. *Rebelión* gune ezkertiarrean arrisku atomikoen jarraipena egiten duen Salvador Lopez Arnalek titulatu du berea: *“Japón-Fukushima. Ubicados en el borde de un abismo apocalíptico”*. Alerta jaurti ote genezake paper-saskira katastrofista dela esate erosoarekin?

Asko daude oso kezkatuta azartatik aurrera gutxienez urte betez Fukushiman burutuko den operazioarekin. Ez soilik nuklearrak kezkatzen dituen militanteak, atomoarekin lan egin duten adituak ere bai.

Fukushima Daiichik zeuzkan lau erreaktoreetatik hiruk eztanda egin zutenean —oraindik ez dakigu beren barne-muinak nola dauden, saiblean zeukaten uranioa osorik edo hein batean urtu ondoren non dagoen, ez nola, ez zerekin nahastuta—, laugarrenak aurreko urteetan erabilitako erregaia biltegi batean geratu zen babesik gabe. Paradoxikoki, geldirik zegoen erreaktore

Fukuleaksetik eskuratutako argazkiak erakusten du Fukushima-Daiichiko zentralaren laugarren erreaktorea. Goiko parte kolore argikoa eta eskuineko egitura grisa, horixe da erregai erabilia lekualdatzeko hilabeteotan eraikitakoa. Garabi erraldoiaren paretik ezkerrera doana da eraikin birrindua; barruan dauka erreaktorearen galdara, istripuaren egunean hutsik zegoena, eta justu garabiaren parean dago ditxosozko biltegi edo pizina, galdaratik ateratako 400.000 kilo erregai erabili (uranio, plutonio eta beste gai oso erradiaktiboz osatuak) beste norabait eramateko zain zeuzkatenak. Lurrikarak erortzeko zorian utzi zuen laugarren solairuan dagoen putzu hori, ura galduz, hotzik atxikitzeko arazo handiekin. Lurraren astinduekin, gainera eroritako zakarrekin eta urmaelak behin baino gehiagotan irakin duelako, erregaia osatzen duten hagak oso egoera txarrean daude, lekualdatzea zailduz.

bakarrak utzi digu txarren artean oparirik gaiztoena.

Orain ordua heldu da hilabeteotan airean kasik zintzilik egon den biltegi edo pizina suntsitu horretako erregaia atera eta gordeleku hobera lekualdatzeko. 400 tona erregai usatu oso erradioaktiboak, banan bana eta tentu handiz mugitu behar diren 1.300 barratan banatuta, *Common Dreams*en idatzi duen Andrea Germanosen kalkuluetan Hiroshimako bezalako 14.000 bonbak leramaketan erradiazioa daukatenak.

Fida gintezke TEPCOz?

Bi urte eta erdiotan, Japoniako eta munduko mobilizazioek zirikatuta, TEPCOk antolatu du eraikin berria 2011ko martxoaren 11an suntsitutakoaren aldamenean. Egunotan hasten duen operazioa honela laburbildu du *Japan Times* egunkariak: erregai erabilia daukaten barrak ateratzeko TEPCOk eraiki du 284 tonako garabi mugikorra, aldameneko sala batetik gidatuko dena. Dauden lekutik banan banan aterata, altzairuzko ontzi handi zamatsu urez betean laga behar ditu, lurrerraino jaitsirik beste biltegi batera eraman ditzaten.

Ez da kontu erraza izanzen. *Fairewinds* gunean Fukushimakoaren jarraipena egiten duen Arnie Gun-

bere kasa. “Lan honi ezin zaio aurre egin ez bada munduko zientzialari eta ingeniari onenekin, haien eskura jarririk behar dituzten diru guztiak”.

Fukuleaks izenpean Fukushima-koaren jarraipena elkarlanean egiten dutenek azpimarratu dituzte bertan ari diren langileek berek sortuko dituzten arriskuak. TEPCOk lanok kontratei utziak dauzka aspaldi, horietan ari direnek ordutegi oso luzeak dauzkate eta formazio tekniko mugatua. Hasieran aritutako teknikari berezienak ezin dira zentralera hurbildu, gehieneko erradiazio dosi onargarria aspaldi gainditurik. Meteorologia aldetik ere, baldintza gogorretan jardun beharko dute.

Ororen buru, mundua ondoko hilabeteetan begira egongo zaio inoiz planetak ezagutu duen operaziorik konplexuenetako bati, zeina burutuko baitu koste ekonomikoak murrizteko logikan errukirik gabe dirauen konpainia pribatu batek, zentral atomiko bat Japonian ohi-koak diren lurrikareei eta tarteka jazotzen diren tsunamiei aurre egiteko babesik gabe eraiki zuen konpainiari berari.

Japoniako Gobernuak men egiten dio TEPCOri. Urriaren 27an *Asahi Shimbun* egunkarian Shinichi Sekine eta Toshio Tadak plazaratu dute joan den otsaileko agiri batean Tokyoko gobernuak TEPCOri onartu diola Fukushima eskualdeko garbiketa lanak ez ordaintzea, deskontaminazio gastuak herritarrei kobratu zergen bizkar utziz: “Konpainiak uste du oso zaila zaiola pagatzea”. Nuklearren kontabilitate bitxia. ■

dersen ingeniari beteranoak, hainbat zentral atomikoren kudeaketan arituak, abisatu du zailtasunak aurkituko dituztela barrak ateratzeko, laster hasiko gara entzuten barra bat bat hautsi dela, gero beste bat, gas erradioaktiboa isuri dela, eraikinetik alde egin behar izan dutela langileek...

Inork ez baitaki zein egoeratan dauden barra horiek. Eraikina birrindu zenean, egonkortzeko obrekin uretara zakarrak eroriko ziren beldurrez estalki batez ezkutatu ziren, geroztik inork ez ditu bere begiz ikusi. Istripuagatik urik gabe geratuta piszina irakitera iritsi zenean, barrak deformatu egin ziren, beroarekin eraldatu, haiek lotzeko edo sartzeko bezala atera-

tzeko tresneriak urtu eta okertu zitzaizkien.

Erregai-barrak hotzik atxiki behar dira eten gabe, agerian geratuz gero, zirkoniozko azala kiskaltzen hasten zaie, barrek su hartzen dute eta erradioaktibitate kopuru itzelak isurtzen. Elkar ukitzen badute, edo altuera batetik erortzen, lehertu daitezke. Kasurik txarrenean jarrita, piszina amilduko balitz 400 tona horiek agerian utzi eta pilan erori araziz, 2011ko martxoaren 11koa baino leherketa handiago eragingo lukete.

Horregatik esan du Harvey Wasserman AEBetako antinuklear ezagunak operazio hau guztia ez zaiola utzi behar TEPCOri burutzen, ezta Japoniako Gobernuari berari ere

ZINKUNEGI OPTIKA

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

zuri begira